

VII. CHOROBY

POTRZEBNE SŁOWA I WYRAŻENIA

Jak się pani/pan czuje?

- tak sobie
- niespecjalnie (nieszczególnie)
- złe
- bardzo złe
- okropnie
- fatalnie
- beznadziejnie

Co pani/panu dolega? (Co pania/pana boli? Co pani/panu jest?)

Objawy (symptomy):

- * *Boli mnie* głowa, gardło, serce, żołądek, ucho
  - * *Bolą mnie* uszy, oczy, plecy, mięśnie
  - * *Sądzi mnie* skóra, oko, ucho
  - * *Pieczę mnie* oko, gardło, żołądek, palec
  - * *Pachnie mi* (spuchta mi) kostka, ręka
  - (spuchta mi) oko, kolano
  - (spucht mi) łokieć, palec
- * *Mam* dreszcze, mdłości, biegunkę, gorączkę (temperaturę), migrenę, zawroty głowy, wysokie (niskie) ciśnienie, katar, wysypkę, egzemę, chrypkę

* *Nie mam*

* *Jestem*

* *Wymiotować*

apetytu

przeziębiony, przemęczony, chory

(wymiotuję (wymiotujesz), (z)wymiotowałem)

* *Kichać* (kicham (kichasz), kichalem)

* *Pocić się* (pocę się (pocisz się), pocłem się)

Co robisz?

Wezwać

lekarza

Isć

do lekarza, przychodni, ambulatorium, szpitala

Być, leżeć

w szpitalu

Co robi lekarz?

Lekarz

badac: mierzy ciśnienie, słucha, zagląda do gardła, przepisuje lekarstwa = *wystawia* (pisze) receptę

Jak się leczyć?

* *Zazwyczaj*

tabletki, lekarstwo, antybiotyki

* *Pić*

syrop, ziółka

* *Brac*

zastrzyki

* *Słasować*

maść (smarować maścią)

* *Robić*

okłady

* *Zmieniać*

opatrunek

Lekarze specjaliści:

internista

pediatra

okulista

ortopeda

laryngolog

kardiolog

otolaryngolog

chirurg

ginekolog

stomatolog (dentysta)

dermatolog

psycholog

neurolog

psychiatra

W aptece:

Proszę (coś) tabletki od bólu

gardła

Proszę krople

głowy

Proszę coś na bezsenność

żołądka

Proszę coś na bezsenność

na serce

Proszę coś na bezsenność

na żołądek

Proszę coś na bezsenność

do oczu

Ćwiczenia

I. Wyrazy z ramki proszę wstawić w puste miejsca.

ciśnienie, kontroli, piętze, dolega, oddychać, złe, zwolnienie, piecze, zażywać, boli, położyć, przepisać, gorączkę, rozebrać, otworzyć, katar, gardło

Adam – Dzień dobry. Gdzie przyjmuje doktor Wiśniewski?

Pielęgniarka – W pokoju numer 24, na pierwszym ....., na końcu korytarza.

Adam – Dziękuję pani.

* * *

Adam – Dzień dobry.

Lekarz – Dzień dobry. Proszę siadać. Co panu .....

A – ....., się czuję, ..., mnie głowa, mam ....., kaszle i poć się.

L – Boli pana .....

A – Owszem, boli i .....

L – Ma pan .....

A – Tak, 38 stopni.

L – Proszę się ....., Zaraz pana zbadam. Proszę głęboko .....

..... Proszę ....., usta. Proszę powiedzieć *aaaa*.

Teraz proszę powiedzieć *eee*. Zmierzę panu ....., Jest w normie. Proszę się ubrać.

A – Czy to coś poważnego?

L – Grypa. Zaraz ....., panu lekarstwa. Proszę .....

..... te tabletki dwa razy dziennie po posiłkach, witaminy trzy

razy dziennie, syrop pić rano i wieczorem, a te tabletki ssać co cztery

godziny. I proszę ....., się do łóżka i pić dużo ciepłych płynów.

A – Jak długo muszę leżeć?

L – Cztery lub pięć dni. Potem proszę przyjść do ....., Oto .....

..... dla pana.

A – Dziękuję bardzo. Do widzenia.

L – Do widzenia.

II. Proszę przeczytać list i wykonać polecenia.

Droga Basiu!

Dziękuję Ci bardzo za list i przepraszam, że od razu nie odpisałam, ale miałem w rodzinie prawdziwie czarny miesiąc pod względem chorób i wypadków.

Zaczęło się to chyba od dnia, w którym Piotrek zwichnął sobie nogę w kostce na treningu taekwon-do. Lekarz zdecydował, aby założyć gips na 10 dni. Noga szybko przestała boleć, ale Piotrek poruszał się o kulach i nie chodził przez ten czas do szkoły. W trzy dni później moja teściowa tak niefortunnie upadła przed wejściem do domu, że złamała lewą rękę i też jej założono gips. Tydzień później teść poszedł do szpitala na operację usuwania kamieni z nerek. Wszystkie dobrze poszło, ale przy okazji badań wykryto u niego cukrzycę. W tym samym czasie siostra mojego męża miała uszuwanego zęba, po czym wywiązały się komplikacje: infekcja, temperatura, opuchlizna, no i oczywiście bóli!

To jeszcze nie koniec! Mój mąż podczas prac w ogrodzie przeciął sobie rękę i trzeba było pojechać na pogotowie i zszyć ranę. Założono mu 8 szwów, ale wszystko dobrze się goi, na szczęście, choć jest to dla niego uciążliwe, bo to prawa dłoń. W międzyczasie Hania, moja bratanica, miała anginę, a babcia dostała uczulenia na nowe lekarstwo na nadciśnienie. Strasznie się, biedna, męczyła, bo wszystko ją swędziało, a na nogach i rękach miała wysypkę. Byłam z nią u lekarza (czekaliśmy dwie godziny!), ale przepisana maść od razu poskutkowała. Ja miałam „tylko” zapalenie spojówek i jęczmień na prawej dołnej powiece, ale poszłam do lekarza w porę i szybko to wyleczyłam.

Chyba jedyną radosną nowiną jest wiadomość, że moja kuzynka, Julia, szczęśliwie urodziła synka i oboje czują się znakomicie. Mam nadzieję, że u Ciebie wszystko w porządku i że jesteście wszyscy zdrowi. Postaraj się (choć to nie ode mnie zależy) napisać weselszy list następnym razem!

Serdecznie Cię pozdrawiam i ściskam. Ucałuj dzieci i klaniaj się Ojcu.

Krynica, 15 października 2003 r.

Pa – Aga

- a. Proszę odpowiedzieć na pytania:
 U jakiego lekarza (jakiej specjalności):
 byli Piotr i teściowa? .....
 była babcia? .....
 była Aga? .....
 była Hania? .....
 był teść? .....
 była siostra męża? .....
 była Julia? .....
- b. Proszę zaznaczyć poprawną odpowiedź:
1. *czarny* miesiąc oznacza:
 a. pochmurny   b. ciemny   c. fatalny
2. *niefortunnie* oznacza:
 a. nieważnie   b. nieszczęśliwie   c. nagle
3. *przed wejściem* do domu oznacza:
 a. zanim weszła   b. przed drzwiami   c. na ulicy
4. *usuwać* oznacza:
 a. wyciągać, wyjmować   b. leczyć, naprawiać   c. wprawiać, wkładać
5. *uczulenie* to:
 a. temperatura   b. ból   c. alergia
6. poszłam do lekarza *w porę* oznacza:
 a. w dobrym czasie, na początku choroby
 b. o odpowiedniej, umówionej godzinie
 c. w specjalnym dniu, kiedy lekarz przyjmował
- c. Proszę zdecydować, czy podane zdania są prawdziwe (P), nieprawdziwe (N), czy nie ma w tekście informacji (BI).

	P	N	BI
1. Aga nie odpisywała Basi, bo przez miesiąc była chora.			
2. Piotr nie chodził do szkoły przez 10 dni.			
3. Teściowa miała rękę w gipsie przez miesiąc.			
4. Teść jest chory na cukrzycę.			
5. Swagierka Agi była spuchnięta po usunięciu zęba.			
6. Aga pojechała z mężem na pogotowie, bo przeciął sobie prawą dłoń.			
7. Agę bardzo bolało oko, bo miała zapalenie spojówek.			
8. Babcia ma mało pieniędzy, dlatego Aga mówi o niej „biedna”.			
9. Julia została matką i czuje się świetnie.			
10. Basia nie ma męża ani matki.			

III. Proszę przeczytać poniższy tekst i wykonać polecenia.

Randka z panią „G”

Przeziębienie czy grypa?
 Nie każda jesienna infekcja jest grypa. Grypa ma zazwyczaj ciężki przebieg, choruje na nią jednocześnie wielu ludzi, media podają informacje o epidemii lub zwiększonej liczbie zachorowań. Jeśli służby epidemiologiczne kraju nie ogłosiły jeszcze zagrożenia grypą, infekcja, którą zapalił się, jest najpewniej banalnym przeziębieniem. Oto kilka cech, które pozwalają odróżnić obie choroby.

OBJAWY	PRZEZIĘBIENIE	GRYPA
GORĄCZKA	rzadko, nie przekracza 38 stopni	często, trwa 3-4 dni, wysoka, ponad 38 stopni
BÓL GŁOWY	rzadko	często
BÓLE MIĘŚNI, STAWÓW	rzadko, słabe	częste, silnie zaznaczone uczucie ogólnego „rozbitcia”
OSŁABIENIE	rzadko, niewielkie	często, znaczne, trwa do 2-3 tygodni

KATAR, ZATKANY NOS	z reguły	rzadko
BÓL GARDŁA	często	raczej rzadko
KASZEL	rzadko, łagodny	często, męczący
NAJCZĘSTSZE POWIĘKANIA	zapalenie zatok i ucha środkowego	zapalenie oskrzeli i płuc

(„Pani” nr 11, 2000 r.)

Co to oznacza? Proszę przetłumaczyć na swój język lub wyjaśnić po polsku.

- zwiędzona lecza zachorowań – .....
- służby epidemiologiczne – .....
- banalne przeziębienie – .....
- uczucie ogólnego „rozbicia” – .....
- zapalenie (np. ucha) – .....

a. Proszę ustnie opisać (wymienić symptomy) przeziębienia:

b. Proszę ustnie opisać (wymienić symptomy) grypy.

c. Proszę pisemnie porównać obydwie choroby.

IV. a. Proszę opisać (ustnie) swój wypróbowany sposób na przeziębienie.

b. Co Pan/i sądzi o medycynie naturalnej, homeopatii i bioenergoterapii? Proszę zebrać informacje na ten temat lub/i zdefiniować te terminy (pisemnie), a następnie przygotować krótką wypowiedź uszną stosując zwroty z ćwiczenia Va z poprzedniej lekcji.

V. Proszę przeczytać poniższy tekst i wykonać polecenia.

„Przyjemność, nauyk czy uzależnienie?”

Natóg kojarzy się nam na ogół z poważnymi uzależnieniami – alkoholizmem lub narkomania. Tymczasem równie dramatyczne skutki może przynieść opętanie zakupami, telewizją lub seksem.

Natogi... Przed alkoholizmem chroni abstynencja, przed narkomania – unikanie trawki, koki czy amfy. Co jednak chroni przed zakupoholizmem czy siecioholizmem? Omijanie sklepów i nieużywanie komputera?

na chwilę o niej zapomnieć. Stodyczkami, ciekawym filmem, nowym ciuchem na ogół poprawiamy sobie humor – to całkiem normalne. Ale natogowiec robi to ciągle, nie zwyczajając na nic.

Kupowanie dla Barbary jest lepszą rozrywką niż kino czy wyjście do restauracji. Kiedy rano, idąc do pracy, zobaczy gdzieś reklamę wyprzedaży, siedzi w biurze jak na szpilkach. Dopiero w sklepie rozkwita. Ogłąda, targuje się, porównuje ceny. W jej szafie wisi pięć niemal identycznych białych bluzek i cztery nowitutki małe czarne. Nigdy ich nie włożyła. Nowe ubrania przestają ją cieszyć już po odejściu od kasy.

Ryszard zasypia nawet w autobusie. Od jakiegoś czasu noce spędza przed komputerem, który w ubiegłym roku podarował synowi na Gwiazdkę. Kupił modem i podłączył Internet. Kiedy chłopiec szedł spać, przy komputerze zasiadał Ryszard (...). W końcu zaczął zasypiać przy klawiaturze. Do pracy szedł nieprzytomny, ale już wieczorem wstępowały w niego nowe siły. – „Komputer działał jak narkotyk. Nie odczuwałem głodu, ochoty na seks, zainteresowania rodziną. Sieć to było moje drugie życie. Kudźłem się, że lepsze i ciekawsze. Nie przejmowałem się kłopotami w pracy. Otrzeźwiałem dopiero wtedy, gdy stwierdziłem, że żona z synem wyprowadzili się, a ja zauważyłem to dopiero następnego dnia!”

Uzależnienie może rozkręcać się dwa tygodnie albo kilka miesięcy. Nie ma jednak wątpliwości, że to choroba.

(Fragm. art. z „Cienie i Blaski” nr 2, 2002)

SŁOWNICZEK

- opętanie – zniewolnienie, mania
- zakupoholizm – uzależnienie od robienia zakupów
- siecioholizm – uzależnienie od internetu
- chorobliwy – niezdrowy
- ciuch – coś do ubrania
- zwązać – zwracać uwagę
- jak na szpilkach – niecierpliwie, nerwowo
- mała czarna – prosta, skromna czarna sukienka
- nieprzytomny – tu: bardzo zmęczony, śpiący, nie w pełni sił
- hudzić się – mieć nadzieję
- otrzeźwieć – opamiętać się, oprzytomnieć
- rozkręcać się – rozwijać się

Co to oznacza? Proszę przetłumaczyć na swój język lub wyjaśnić po polsku.

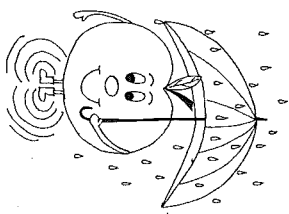
- chorobliwe przywiązanie – .....
- uciec od rzeczywistości – .....
- poprawić sobie humor nowym ciuchem – .....
- reklama wyprzedazy – .....
- siedzieć jak na szpilkach – .....
- nie ma wątpliwości – .....

a. Proszę odpowiedzieć na pytania:

1. O ilu i jakich uzależnieniach jest mowa w tekście?
  2. Jakie inne uzależnienia Pan/i zna?
  3. Czy zgadza się Pan/i ze stwierdzeniem, że „przed alkoholizmem chroni abstynencja, przed narkomanią – unikanie trawki, koki czy amfy”? Proszę uzasadnić.
  4. Proszę znaleźć w tekście i podkreślić zdanie, które tłumaczy przyzyny powstawania uzależnień.
  5. Czy uzależnienia poprawiają nam humor? Dlaczego?
  6. Jak wygląda zakupoholizm? Czytn się charakteryzuje?
  7. Co to jest siecioholizm? Jak on się zaczął u Ryszarda?
  8. Dlaczego mówi się, że uzależnienia są chorobą?
  9. Czy zdaniem Pana/Pani uzależnienia łączą czy izolują? Proszę podać przykład.
  10. Czy myśli Pan/i, że łatwo jest namówić osobę uzależnioną do leczenia? Dlaczego?
- b. Nie patrząc do tekstu, proszę napisać jego streszczenie (na podstawie odpowiedzi na pytania).
- c. Niektórzy sądzą, że „wszystkiego w życiu trzeba spróbować”. Jaka jest Pana/Pani opinia na ten temat? Proszę to napisać.

Poznać, że koń jest chory, po tym, że traci swą naturalną wesołość i jest zamysłony...

VIII. POGODA

POTRZEBNE SŁOWA I WYRAŻENIA

dzień, noc, doba, tydzień, miesiąc, rok (lata)
dni tygodnia: poniedziałek, wtorek, środa, czwartek, piątek, sobota, niedziela
miesiące: styczeń, luty, marzec, kwiecień, maj, czerwiec, lipiec, sierpień, wrzesień, październik, listopad, grudzień

Jaka jest pogoda?

Jest	ładna piękna brzydka okropna wstrętna
	pogoda

niebo, słońce, księżyc, gwiazda, chmura, wiatr, deszcz, burza, grad, śnieg, mgła, tęcza

Słońce	Księżyc	Gwiazda	grad śnieg deszcz
świeci	Pada	bije sypie (intensywnie) leje (intensywnie)	

intensywny deszcz = ulewa

wiele	lekki (słaby) wiatr
bardzo mocny wiatr = wichura	silny (mocny)